

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 819/2016-69

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby, [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Martinom Cimrákom, LL.M, Advokátska kancelária JUDr. Cimrák, s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 3, čl. 8, čl. 9 a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenia čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava v konaní č. 593051/1-2013 a jeho rozhodnutím zo 17. mája 2013, ako aj postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní č. IV/2 Gn 84/14/1000-11 a jej oznámením o vybavení opakovaného podnetu z 27. mája 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] n e v y h o v u j e .

2. Ustanovenému advokátovi JUDr. Ing. Martinovi Cimrákovi, LL.M, p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 639,58 € (slovom šesťstotridsaťdeväť eur a päťdesiatosem centov), ktorú je Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky

p o v i n n á uhradiť na účet advokáta JUDr. Ing. Martina Cimráka, LL.M, Advokátska kancelária JUDr. Cimrák, s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 3, čl. 8, čl. 9 a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenia čl. 14 dohovoru postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava (ďalej len „ÚVTOS Ilava“) v konaní č. 593051/1-2013 a jeho rozhodnutím zo 17. mája 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), ako aj postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní č. IV/2 Gn 84/14/1000-11 a jej oznámením o vybavení opakovaného podnetu z 27. mája 2015 (ďalej aj „napadnuté oznámenie“).

1.1 Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 819/2016-12 zo 4. novembra 2016 prijal sťažnosť na ďalšie konanie a zároveň uznesením č. k. II. ÚS 819/2016-24 z 10. novembra 2016 ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu z radov advokátov.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 26. apríla 2013 navštívil sťažovateľ ako osoba vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Ilava spoluväzňa na jeho cele, pričom sťažovateľ si so sebou zobral aj osobné veci, medzi ktoré patrilo aj časopis Plus 7 dní, v ktorom mal nalepené vystrihnuté erotické/pornografické obrázky z bežne predávaných erotických/pornografických časopisov, ako sú napr. Fontána, Inspirace, OKM, Tabu, České péčko a iné. Tieto obrázky podľa vyjadrenia sťažovateľa zobrazovali plnoletých mužov a ženy pri výkone heterosexuálneho pohlavného styku, teda podľa mienky sťažovateľa išlo o erotiku aj napriek tomu, že zobrazovanie pohlavného styku sa podľa neho nesprávne nazýva pornografia. Pri kontrole časopisu Plus 7 dní pred sťažovateľovou celou príslušníci

Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej aj „príslušníci zboru“) sťažovateľovi tento časopis odňali, pričom podľa príslušníkov zboru išlo o zaistenie dôkazového materiálu. Následne bolo sťažovateľovi oznámené začatie disciplinárneho konania pre porušenie zákazu prechovávať tlačoviny a predmety, ktoré ohrozujú mravnosť podľa § 40 písm. i) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu odňatia slobody“).

2.1 Sťažovateľovi bol rozhodnutím pedagóga ÚVTOS Ilava z 10. mája 2013 uložený disciplinárny trest – pokarhanie, pre porušenie zákazu prechovávať tlačoviny a predmety ohrozujúce mravnosť podľa § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody tým, že sťažovateľ prechovával časopis s obrázkami s pornografickým obsahom. Proti rozhodnutiu z 10. mája 2013 sťažovateľ podal sťažnosť, ktorá však bola napadnutým rozhodnutím zamietnutá z dôvodu, že *„spáchanie disciplinárneho previnenia a jeho zavinenie bolo dostatočne preukázané záznamom o disciplinárnom previnení a výpoveďou svedka. Vzhľadom na povahu a spôsob spáchania disciplinárneho previnenia, následky a okolnosti, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia, pohnútky a doterajší postoj odsúdeného k plneniu povinností je uložený disciplinárny trest únosný a primeraný závažnosti spáchania disciplinárneho previnenia.“*

2.2 Proti napadnutému rozhodnutiu sťažovateľ podal sťažnosť, ktorú ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 732/2013 z 11. decembra 2013 odmietol pre neprípustnosť z dôvodu, že sťažovateľ má možnosť podať proti napadnutému rozhodnutiu podnet príslušnej prokuratúre na preskúmanie jeho zákonnosti podľa § 18 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Sťažovateľ následne podal Krajskej prokuratúre v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) podnet z 21. mája 2014 na zrušenie napadnutého rozhodnutia. Krajská prokuratúra oznámením č. 3 Kn 127/14/3300-19 z 15. júla 2014 podnet ako nedôvodný odložila. Sťažovateľ po oboznámení sa s oznámením krajskej prokuratúry podal proti napadnutému rozhodnutiu generálnej prokuratúre opakovaný podnet na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia. Prokurátor generálnej prokuratúry v zastúpení generálneho prokurátora napadnutým oznámením opakovaný podnet ako nedôvodný odložil z dôvodu, že sťažovateľ vedel o tom, že: *„obrázky s pornografickým obsahom sú zakázané a do časopisu Plus 7 dní*

boli vlepené z dôvodu, aby sa pri osobnej previerke pred návštevou medzi odsúdenými nenašli, pretože v opačnom prípade na ich vlepenie do časopisu nebol dôvod. Pornografia je jedným z atribútov ohrozujúcich mravnosť a prechovávanie takejto tlačoviny je odsúdenému zakázané s poukazom na § 40 písm. i) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prokurátorka v liste z 15. júla 2014 jednoznačne uviedla, že Váš podnet ako nedôvodný odkladá. S jej závermi sa v plnom rozsahu stotožňujem, na tieto zároveň poukazujem, a preto nie je potrebné ich ďalej rozpisovať. V postupoch Krajskej prokuratúry Trenčín a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava som nezistil žiadne porušenie zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu pri vybavovaní pôvodného podnetu z 21. mája 2014, a preto Váš opakovaný podnet z 24. marca 2015 odkladám ako nedôvodný.“.

3. Sťažovateľ v úvode svojej sťažnosti uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za nezákonné a zároveň také, ktoré je namierené proti ľudským právam, pretože sťažovateľ je plnoletý, má 25 rokov a je jedine jeho osobným rozhodnutím, akú sexuálnu orientáciu zastáva a ako ju vyjadruje. Mat' presvedčenie o správnosti heterosexuálnej orientácie a zároveň byť heterosexuálne orientovaný považuje za svoje právo, ktoré mu garantuje čl. 9 dohovoru a zároveň mu podľa jeho názoru čl. 10 dohovoru garantuje jeho vyjadrovanie slovom, písmom či obrazom napr. prostredníctvom fotografií na akomkoľvek médiu, internetom, televíziou alebo časopisom. V danom prípade išlo podľa sťažovateľa o vyjadrenie svojho presvedčenia a sexuálnej orientácie vo forme obrázkov, a teda fotografií nalepených v časopise, ktoré taktiež tvorili jeho súkromie, ktoré je chránené aj čl. 8 dohovoru.

3.1 Podľa sťažovateľa všetky tieto ľudské práva, samozrejme, pripúšťajú určité obmedzenie zo strany štátnych orgánov, pričom urobiť tak možno iba za splnenia striktno stanovených podmienok uvedených v druhých odsekoch týchto článkov, z ktorých vyplýva, že musí byť vykonané v súlade so zákonom (prvá podmienka), teda vnútroštátnym právom, a zároveň musí takéto obmedzenie byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti (druhá podmienka). Sťažovateľ zastáva názor, že vnútroštátne právo, teda zákony vôbec nezakazujú žiadnemu plnoletému občanovi zastávať tento názor k ľudskej prirodzenosti

prostredníctvom vyhľadávania, prechovávaná či šírenia materiálov obsahujúcich a zobrazujúcich heterosexuálne akty, ako napr. súlož dospelých mužov s dospelými ženami, v akejkoľvek forme, teda zvukovej, obrazovej alebo obrazovo-zvukovej, a to ani občanom, ktorým bola obmedzená osobná sloboda. Podľa sťažovateľa v jeho prípade nebola splnená ani len prvá podmienka obmedzenia jeho ľudských práv, a už vôbec nebola splnená podmienka druhá.

3.2 Pokračujúc vo svojej sťažnosti, sťažovateľ uviedol, že § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody, ktoré obsahuje z jeho pohľadu spornú formuláciu „ohrozujúce mravnosť“, nemožno aplikovať na ním prechovávané materiály. Sťažovateľ je presvedčený, že zákonom myslené materiály, ktoré môžu ohroziť mravnosť, je správne posúdiť vo vzťahu k prostrediu, na ktoré sa vzťahuje, a teda na koho platí. Nemožno podľa neho tie isté materiály, ktoré môžu ohroziť mravnosť v prostredí, kde sú deti, napr. v škôlke, považovať za ohrozujúce mravnosť vo výkone trestu, kde je podľa sťažovateľa najväčšia koncentrácia zla na meter štvorcový v celej republike.

3.3 Sťažovateľ si na tomto mieste kladie rečnícku otázku – aké materiály teda možno aj vo výkone trestu považovať za ohrozujúce mravnosť? Sťažovateľ ponúka na túto otázku aj odpoveď – je toho názoru, že pôjde o také materiály, ktoré definuje Trestný zákon v § 371 ods. 1 (trestný čin ohrozenia mravnosti, pozn.), teda také, ktoré sú pornografické a ktorými sa prejavuje neúcta k človeku, násilie, styk so zvieratám. V sťažovateľovom prípade však o takéto obrázky nešlo, keďže jemu odňaté obrázky zobrazovali bežný heterosexuálny pohlavný styk dospelých ľudí, ktorý je dostupný celej plnoletej (ale, žiaľbohu, aj neplnoletej) verejnosti na internete, v televízii či inde. Tieto premenné však podľa sťažovateľa porušovatelia jeho práv vôbec nerozlišovali. Ním prechovávané fotografie či obrázky, ktoré sú síce pornografické, keďže zobrazujú súlož ľudí, spojili porušovatelia jeho práv s pornografiou uvedenou v § 132 ods. 3 Trestného zákona a následne s pornografiou podľa § 371 ods. 1 Trestného zákona, ktorá ohrozuje mravnosť, a následne s § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody, čím podľa neho chybné vydedukovali, že ním držané obrázky ohrozujú mravnosť a sú práve tými, ktorých prechovávanie vo výkone trestu odňatia slobody je odsúdenému zakázané. Podľa dôvodenia

sťažovateľa však porušovatelia jeho práv opomenuli skutočnosť, že pornografia definovaná v Trestnom zákone nie je totožná s tou, ktorú mal on v držbe.

3.4 Sťažovateľ taktiež uviedol, že ustanovenie § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody je v podstate formulované správne, avšak je nesprávne vykladané ÚVTOS Ilava, a takýto chybný výklad je udržiavaný aj nadriadenými orgánmi, čoho dôkazom je napadnuté oznámenie generálnej prokuratúry.

3.5 Sťažovateľ pri koncipovaní svojich námietok uvažuje takto:

Podľa sťažovateľa by radový čitateľ mohol konštatovať, že pornografia a jej držanie spôsobí v mužoch sexuálnu túžbu po žene, a keď túto túžbu nemajú vo výkone trestu ako uspokojiť, môžu sa pokúsiť o útek alebo budú agresívni a pod. Sťažovateľ však oponuje a tvrdí, že práve stav, keď je väzneným osobám bránené v pohľade na klasický sexuálny styk, spôsobuje napätie u niektorých väzňov. Prostredie, v ktorom sa väzeň nachádza, je špecifické tým, že väzeň je izolovaný od ľudí opačného pohlavia, čo u heterosexuálneho muža spôsobuje osamelosť a následne spolu s ostatnými okolnosťami aj stres, úzkosť a u niektorých aj agresivitu, ktorej dôsledkom je násilie vo väzení. Podľa sťažovateľa pritom jediným neutrálnym, či dokonca pozitívnym kompenzačným prostriedkom na odbúranie popísaného tlaku je „masturbácia“, ktorá má blahodarné účinky – vyplavovanie endorfínov (tzv. hormónov šťastia), a je podľa sťažovateľa jasné, že najlepším prostriedkom, ako sa stimulovať, sú práve kvalifikované materiály s pornografickým obsahom heterosexuálneho charakteru a klasickou sexuálnou tematikou „muž a žena“.

3.6 Sťažovateľ svoju argumentáciu uzavrel konštatovaním, že vzhľadom na uvedené *namieta porušenie v sťažnosti uvedených ľudských práv a slobôd súčasne, a to zásahom v podobe vydania napadnutého rozhodnutia ÚVTOS Ilava o disciplinárnom potrestaní za prechovávanie pornografie, lebo tento zásah nebol uskutočnený ani v súlade so zákonom, a už vôbec nebol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na slobodu myslenia, slobodu prejavu, práva na súkromie, práva nebyť diskriminovaný, práva nebyť podrobený neľudskému zaobchádzaniu a trestaniu a práva na súdnu a inú právnu ochranu, ktorého sa dopustili obidvaja porušovatelia.*

3.7 *Sťažovateľ v doplnení svojej sťažnosti doručenom ústavnému súdu 22. decembra 2016 rozšíril svoju argumentáciu a uviedol, že podstatou sťažnosti sťažovateľa je tá skutočnosť, že zákon o výkone trestu odňatia slobody ani iný vykonávací predpis vzťahujúci sa k tomuto zákonu neobsahujú definíciu pojmu „tlačoviny alebo predmety ohrozujúce mravnosť“, pričom je toho názoru, že erotické zobrazovanie heterosexuálneho pohlavného styku nemôže ohrozovať mravnosť psychicky zdravého človeka. Podľa sťažovateľa z napadnutého rozhodnutia a napadnutého oznámenia dotknutých orgánov verejnej moci nie je zrejmé, o aké materiály ohrozujúce mravnosť malo ísť, a rovnako v nich absentuje náležité odôvodnenie.*

3.7.1 *Pohľad na hodnotiace kritériá toho, čo je morálne, sa podľa sťažovateľa „mení v čase a priestore, a to osobitne v období, pre ktoré je charakteristická d'alekosiahla evolúcia názorov na túto otázku. Vzhľadom na priame a stále kontakty s aktuálnymi trendmi v svojich krajinách“, majú podľa sťažovateľa štátne orgány v zásade výhodnejšie postavenie ako medzinárodný súd na to, aby vyslovili názor na presný obsah týchto požiadaviek, berúc do úvahy práva iných a berúc do úvahy nevyhnutnosť obmedzení určených na ochranu osôb, ktoré by mohli byť predmetným konaním vážne urazené vo svojich pocitoch a presvedčení [sťažovateľ odkazuje mutatis mutandis na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Müller a ostatní proti Švajčiarsku].*

3.7.2 *Podľa sťažovateľa trestné právo rieši vážnejšie následky konania vo vzťahu k výrobe, držaniu alebo obchodovaniu s pornografiou. Pritom musí ísť o špecifický prípad či už násilného konania, alebo skutočného ohrozenia mravnosti prostredníctvom prejavov neúcty k človeku a násiliu alebo prostredníctvom zobrazovania sexuálneho styku so zvieratami alebo iných sexuálne patologických praktík. Ohrozovanie mravnosti vo vzťahu k sankciám trestnej povahy teda zákonodarca podľa sťažovateľa chápe tak, že musí ísť o vážnejší spôsob konania. Samotná držba bežnej pornografie nespadá pod oblasť sankcií trestného práva, a teda ani pod zákonnú definíciu „ohrozovania mravnosti“, na ktorú poukazuje napadnuté rozhodnutie.*

3.7.3 *Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia obsahuje odkaz na Trestný zákon, čo však je podľa názoru sťažovateľa neopodstatnené, keďže trestné právo nerieši držbu bežnej*

pornografie, ale oveľa vážnejšiu a pre spoločnosť nebezpečnejšiu trestnú činnosť. Ak by totiž išlo o definíciu obsiahnutú v Trestnom zákone, tak logicky by išlo o trestný čin, nie o disciplinárne previnenie. Analogicky možno využiť iba definíciu pornografie, nie však definíciu pojmu ohrozovanie mravnosti. Preto odôvodnenie rozhodnutia pedagóga ÚVTOS Ilava o uložení disciplinárneho trestu č. 593051/1-2013 z 10. mája 2013 je nepreskúmateľné a v rozpore so zákonom. Rovnako nie je sťažovateľovi zrejmé, akým konaním mala byť ohrozená mravnosť, resp. koho mravnosť mala byť ohrozená, keďže sa napadnutým rozhodnutím trestá iba držba, nie rozširovanie pornografie.

3.7.4 Podľa sťažovateľa ÚVTOS Ilava má právomoc hmotnoprávne posúdiť správanie sťažovateľa vo vzťahu ku skutku kladenému mu za vinu, najmä čo sa týka ohrozovania mravnosti. Na druhej strane takéto zdôvodnenie musí byť podľa sťažovateľa ústavne udržateľné aj s ohľadom na už vykonaný zásah do jeho osobnej slobody prostredníctvom rozsudku príslušného súdu. Pritom treba zohľadniť celkový kontext výkonu trestu odňatia slobody, ako aj vážnosť možného ohrozenia mravnosti. Sťažovateľ opätovne zdôrazňuje, že samotná držba pornografie nie je trestná a zákon ju ani nepovažuje za ohrozenie mravnosti. Rovnako ani zákon o výkone trestu odňatia slobody podľa sťažovateľa nešpecifikuje pojem ohrozenie mravnosti. Posúdenie, či teda išlo o ohrozenie mravnosti, alebo nie, je dané na voľnú úvahu príslušného orgánu, ktorý je oprávnený konať v rámci zákonných možností. Ak držba bežnej pornografie nie je ohrozením mravnosti u osôb na slobode, nie je podľa sťažovateľa dôvod predpokladať, že by mohlo nastať ohrozenie mravnosti pri plnoletých psychicky spôsobilých osobách vo výkone trestu odňatia slobody, pretože týmto výkonom sa osoby nezjavujú základných ľudských práv a ani sa nestávajú citlivejšími na ohrozenie mravnosti ako osoby na slobode, práve naopak. Zároveň je podľa sťažovateľa potrebné poukázať na v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody bežnú existenciu automatov na kondómy, ktoré sú sprístupnené väzňom. Samotný ústav teda podľa sťažovateľa poskytuje predmety slúžiace výhradne pre sexuálne účely osobám prevažne heterosexuálne orientovaným, ale pritom fakticky nedovoľuje heterosexuálny pohlavný styk. Podľa sťažovateľa je teda zjavné, že bežná pornografia nemôže ohroziť mravnosť vo väzení viac ako poskytovanie kondómov.

3.7.5 Skrátený postup pri ukladaní disciplinárnych trestov v zmysle zákona o výkone trestu odňatia slobody nemôže podľa sťažovateľa ísť na úkor ochrany základných ľudských práv a slobôd. Dôkazom o tom je podľa sťažovateľa absencia poučenia vo vzťahu k možnosti napadnúť právoplatné rozhodnutie zákonným spôsobom prostredníctvom súdu a rovnako aj to, že nebolo rozhodnuté o námietke zaujatosti sťažovateľa voči konajúcej prokurátorky krajskej prokuratúry. Otázna je aj celá koncepcia ukladania disciplinárnych opatrení, ktoré sa zo svojej povahy rovnajú trestu, pričom ale o nich, resp. o opravných prostriedkoch proti nim nerozhoduje žiaden súd ale prokuratúra, ktorá podľa sťažovateľa nie je nezávislým orgánom súdnictva.

4. Sťažovateľ súhlasil s upustením od ústneho prerokovania jeho veci pred ústavným súdom a navrhol vydať tento nálezh:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR, a čl. 3, čl. 8, čl. 9, čl. 10, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv postupom ÚVTOS a UVV Ilava v konaní č. 593051/1-2013 v ktorom jeho rozhodnutím zo dňa 17.5.2013 udelil sťažovateľovi disciplinárny trest, porušené boli.

2. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR a čl. 3, čl. 8, čl. 9, čl. 10, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv postupom Generálnej prokuratúry SR v konaní č. IV/2 Gn 84/14/1000 v ktorom môj opakovaný podnet listom zo dňa 27.5.2015 odložila ako nedôvodný, porušené boli.

3. Ústavný súd SR list GP SR č. IV/2 Gn 84/14/1000-11 zo dňa 27.5.2015 zrušuje a vec jej vracia na nové prejednanie a rozhodnutie.

4. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerane finančné zadosťučinenie v sume 12000,-eur (slovom dvanásťtisíc eur), ktoré sú mu povinný zaplatiť obidvaja porušovatelia a to solidárne, teda spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľovi sú povinní nahradiť trovy právneho zastúpenia do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

4.1 Sťažovateľ v doplnení sťažnosti navrhol, aby ústavný súd okrem už uvedeného zrušil aj pôvodné rozhodnutie pedagóga ÚVTOS Ilava z 10. mája 2013.

II.

Vyjadrenie odporcov a replika sťažovateľa

Vyjadrenie ÚVTOS Ilava

5. K sťažnosti sa listom č. ÚVTOS a ÚVV-22-9-2/11-2016 z 10. januára 2017 doručeným ústavnému súdu 13. januára 2017 vyjadril ÚVTOS Ilava.

5.1 Podľa názoru ÚVTOS Ilava bol predmetný disciplinárny trest uložený v súlade so zákonom o výkone trestu odňatia slobody, a teda aj v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy. Podľa ÚVTOS Ilava držanie tlačovín s pornografickým obsahom u odsúdených počas výkonu trestu odňatia slobody je obmedzené v súlade s ustanovením § 4 zákona o výkone trestu odňatia slobody, podľa ktorého je odsúdený počas výkonu trestu povinný podrobiť sa obmedzeniam tých základných práv a slobôd, ktorých výkon by bol v rozpore s účelom výkonu trestu alebo ktoré sa nemôžu vzhľadom na výkon trestu uplatniť. Odsúdený je obmedzený najmä v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva prepravovaných správ a iných písomností a v práve slobodnej voľby povolania. Osobitne je podľa mienky ÚVTOS Ilava potrebné poukázať na obmedzenie odsúdeného v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, a to s poukázaním na nevyhnutnosť obmedzenia držania tlačovín s pornografickým obsahom. Vzhľadom na to, že odsúdený nemá vo výkone trestu zabezpečené súkromie, je podľa ÚVTOS Ilava prakticky nemožné bez rizika ohrozenia mravnosti a morálky iných odsúdených s rôznymi resocializačnými potrebami, preferovaním rôznych spoločenských hodnôt, náboženského vierovyznania a uznávaním rôznych etických hodnôt a postojov umožňovať odsúdeným držanie tlačovín s pornografickým obsahom. V podmienkach väzenského zariadenia, ktoré je podľa názoru ÚVTOS Ilava multikultúrnym prostredím a v ktorom nie je možné zabezpečiť súkromie, by umožnenie držania tlačovín s pornografickým obsahom s ohľadom na už uvedené heterogénne zloženie odsúdených viedlo nielen k ohrozovaniu mravnosti, ale aj k narúšaniu interpersonálnych vzťahov a poriadku v ústave.

5.2 Osobitne je potrebné podľa ÚVTOS Ilava zdôrazniť, že držanie tlačovín s pornografickým obsahom v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody v ústave by mohlo viesť až k spáchaniu trestného činu ohrozovania mravnosti podľa § 372 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorým je ponúkanie, prenechávanie alebo predávanie pornografie dieťaťu. V budove, kde vykonáva trest odňatia slobody sťažovateľ, bývajú podľa ÚVTOS Ilava totiž bežne umiestnení mladiství obvinení a odsúdení, ktorí sú podľa § 127 ods. 1 Trestného zákona deťmi a prax zo zaobchádzania s odsúdenými vo výkone trestu ukazuje, že časopisy a aj iné predmety si odsúdení navzájom medzi sebou poskytujú a vymieňajú, a to častokrát skryte a pred personálom ústavu utajene, napríklad tzv. „koňovaním“, t. j. postupom, keď väznená osoba cez okno spustí osobe umiestnenej v cele pod jej celou motúz, na ktorý sa pripevní poskytovaný predmet a príjemca si ho týmto motúzom vytiahne. Takýto nedovolený kontakt medzi väznenými osobami nie je možné podľa mienky ÚVTOS Ilava vylúčiť aj napriek tomu, že väzenský personál sa ho v rámci svojich činností snaží odhaľovať a zabraňovať mu. Ak by bolo držanie pornografie odsúdeným vo výkone trestu povolené, vzniklo by podľa ÚVTOS Ilava nebezpečenstvo, že sa dostane k dispozícii mladistvým odsúdeným/obvineným, teda deťom. Nakoniec aj v popisovanom prípade sa podľa vyjadrenia ÚVTOS Ilava pokúsil sťažovateľ preniesť pornografické tlačoviny inému odsúdenému skryte, čo dokazuje jeho vedomosť o tom, že držba takýchto tlačovín nie je povolená.

5.3 Z už popísaného dôvodu je podľa ÚVTOS Ilava držanie pornografických materiálov odsúdenými vo výkone trestu odňatia slobody Zborom väzenskej a justičnej stráže v súlade s § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody považované za nedovolené, pretože sú spôsobilé ohroziť mravnosť spôsobom vyplývajúcim z § 372 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Skutočnosť, že držba pornografických materiálov odsúdeným vo výkone trestu odňatia slobody nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu ohrozovania mravnosti podľa § 371 Trestného zákona, je v tomto prípade podľa názoru ÚVTOS Ilava irelevantná.

5.4 ÚVTOS Ilava ďalej nie je zrejmé, ako nepovolenie držať odsúdenému vo výkone trestu odňatia slobody pornografické materiály porušuje právo na slobodné vyjadrenie svojej sexuálnej orientácie a ako je touto skutočnosťou odsúdený nútený, aby svoju vrodenu

sexuálnu orientáciu tajil. Sťažovateľovi nie je v žiadnom prípade vo výkone trestu bránené, aby svoju heterosexuálnu deklaroval, ak to z akéhokoľvek (a ÚVTOS Ilava neznámeho) dôvodu považuje za potrebné, verbálne alebo písomne, alebo akokoľvek inak, ak tým nezasiahne do práv iných osôb.

5.5 ÚVTOS Ilava ďalej poukazuje na nepravdivé a absurdné tvrdenia v sťažnosti sťažovateľa, konkrétne ide o tvrdenie, že ÚVTOS Ilava cenzuruje televízne programy, o ktorých predpokladá, že tam budú holé prsia. Takúto činnosť ÚVTOS Ilava nevykonáva. Rovnako ÚVTOS Ilava nevydal žiadny pokyn, aby jeho personál vytrhával z časopisov odsúdených obrázky s holými ženskými prsiami. Ak by sa takéhoto skutku nejaký člen personálu ÚVTOS Ilava dopustil, išlo by o porušenie práva odsúdeného, ktorý by sa na takýto postup mohol sťažovať.

5.6 ÚVTOS Ilava uvádza, že právne predpisy mu neurčujú pôsobnosť poskytovať v konaní voči odsúdeným vo výkone trestu právnu pomoc, s výnimkou ustanovenia opatrovníka podľa § 72 ods. 11 zákona o výkone trestu odňatia slobody, t. j. v prípade pozbavenia alebo obmedzenia spôsobilosti odsúdeného na právne úkony, čo sa sťažovateľa v tomto prípade netýka. Vzhľadom na čl. 2 ods. 2 ústavy nemohol ÚVTOS Ilava sťažovateľovi v uvedenom konaní právnu pomoc poskytnúť.

5.7 Čo sa týka poučenia o napadnutí napadnutého rozhodnutia prostredníctvom súdu, poukazuje ÚVTOS Ilava na § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu odňatia slobody, ktorý okrem iného uvádza, že rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu nie je preskúmateľné súdom; to neplatí, ak ide o rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu za konanie odsúdeného, ktoré má znaky priestupku. Predmetné konanie znaky priestupku nemalo, preto nemohlo byť podľa ÚVTOS Ilava súčasťou napadnutého rozhodnutia, do ktorého vyústilo, poučenie o možnosti jeho preskúmania súdom.

5.8 ÚVTOS Ilava považuje žiadosť o finančné zadosťučinenie sťažovateľa v tejto veci za neodôvodnenú, pretože neporušil žiadne jeho práva, podmienky na takéto zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy teda nie sú podľa ÚVTOS Ilava naplnené.

5.9 ÚVTOS Ilava žiada, aby ústavný súd sťažnosti sťažovateľa nevyhovel, a zároveň oznámil, že vo veci sťažnosti netrvá na ústnom pojednávaní.

Vyjadrenie generálnej prokuratúry

6. Listom č. 2 GÚp 1/17/1000-6 z 27. januára 2017 doručeným ústavnému súdu 30. januára 2017 sa k sťažnosti vyjadrila generálna prokuratúra.

6.1 Generálna prokuratúra v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ vykonáva doživotný trest odňatia slobody za závažnú trestnú činnosť. Status sťažovateľa ako každej inej osoby vo výkone trestu odňatia slobody je podľa generálnej prokuratúry spojený s právami a povinnosťami, ktoré vymedzila Slovenská republika v súlade s európskymi väzenskými pravidlami v zákone o výkone trestu odňatia slobody, vykonávajúcej vyhláške a v jednotlivých väzenských poriadkoch. Generálna prokuratúra uvádza, že povinnosti a zákazy odsúdených osôb sú vymedzené najmä v ustanovení § 40 zákona o výkone trestu odňatia slobody. Ide o konania, ktoré sú vo výkone trestu odňatia slobody zakázané. Primárnym cieľom zákazov je podľa generálnej prokuratúry eliminácia tých konaní odsúdených, ktoré by mohli mať za následok marenie účelu trestu, porušovanie poriadku, bezpečnosti a zdravia odsúdených a v neposlednom rade aj znevažovanie ľudskej dôstojnosti. Medzi zákazmi je v ustanovení § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody uvedený aj zákaz prechovávať tlačoviny alebo predmety ohrozujúce mravnosť. Dodržiavanie pravidiel mravnosti v spoločnosti môže byť dôvodom obmedzenia iných práv a slobôd občanov. Túto zásadu preferuje podľa generálnej prokuratúry i ústava napr. v čl. 20 ods. 5, čl. 24 ods. 4, čl. 26 ods. 4 a čl. 28 ods. 2. Generálna prokuratúra uvádza, že aj Trestný zákon opakovane chráni kategóriu mravnosti, pretože s ohrozením či porušením mravnosti sa spájajú viaceré trestné činy, čím štát deklaruje eminentný záujem na dodržiavaní mravných princípov v spoločnosti.

6.2 Vnímanie pornografie (jej obsahu a hraníc) v spoločnosti z aspektu posudzovania kategórie mravnosti predstavuje podľa generálnej prokuratúry dlhoročný a neutíchajúci spor, ktorého riešenie nie je jednoduché a jednoznačné. Podľa odkazu generálnej prokuratúry vo svete pomerne dlho neexistovala všeobecne akceptovateľná právna definícia

pornografie, ako aj vhodný návod, pomocou ktorého by bolo možné jednoznačnejšie rozlišovať napr. medzi erotikou a pornografiou alebo medzi pornografickým prejavom a akýmkoľvek iným umeleckým či iným (vedeckým) stvárnením sexuality. Pornografia však naďalej predstavuje podľa generálnej prokuratúry svojím obsahom typický neurčitý pojem s premenným obsahom v čase, ktorého výklad závisí od konkrétnych spoločenských podmienok. Výklad tohto pojmu sa tak nepochybne môže v jednotlivých štátoch líšiť. Istú mieru uváženia národným orgánom pri jeho interpretácii ponecháva podľa generálnej prokuratúry aj samotný ESLP (generálna prokuratúra odkazuje na rozsudok ESLP vo veci Handyside v. Spojené kráľovstvo zo 7. 12. 1976, resp. rozsudok vo veci Müller a ostatní v. Švajčiarsko z 24. 5. 1988) či Európsky súdny dvor. Generálna prokuratúra dodáva, že podľa nich je na uvážení každého štátu, aké opatrenia sú nevyhnutné na ochranu morálky v danom čase a priestore, za špecifických spoločenských a kultúrnych podmienok, lebo tieto orgány sú v priamom kontakte s realitou svojich krajín a najlepšie vedia posúdiť vhodnosť prijímaných opatrení (bližšie generálna prokuratúra odkazuje napr. na rozhodnutia vo veci Colombani a iní v Francúzsko z 25. 6. 2002, Wingrove v. Spojené kráľovstvo z 25. 11. 1996).

6.3 V Slovenskej republike obsahuje podľa generálnej prokuratúry legálnu definíciu pornografie ustanovenie § 132 ods. 3 Trestného zákona. Podľa jeho znenia sa pornografiou na účely Trestného zákona rozumie zobrazenie súložie, iného spôsobu pohlavného styku alebo iného obdobného sexuálneho styku alebo zobrazenie obnažených pohlavných orgánov smerujúce k vyvolaniu sexuálneho uspokojenia inej osoby. Z hľadiska trestnoprávnej zodpovednosti rozlišujeme podľa pripomienky generálnej prokuratúry pornografiu detskú, „tvrdú“ a „jednoduchú“. Za detskú pornografiu (§ 132 ods. 4 Trestného zákona) sa považuje zobrazenie skutočnej alebo predstieranej súložie, iného spôsobu pohlavného styku alebo iného obdobného sexuálneho styku s dieťaťom alebo osobou vyzerajúcou ako dieťa alebo zobrazenie obnažených častí tela dieťaťa alebo osoby vyzerajúcej ako dieťa smerujúce k vyvolaniu sexuálneho uspokojenia inej osoby. Trestným je jej výroba, rozširovanie a prechovávanie (§ 368 až § 370 Trestného zákona). „Tvrdá“ pornografia predstavuje podľa generálnej prokuratúry pornografiu, v ktorej sa prejavuje neúcta k človeku a násilie alebo sexuálny styk so zvieratami alebo iné sexuálne patologické praktiky (napr. nekrofilia,

sadizmus, masochizmus, sadomasochizmus), pričom trestným je jej výroba, kupovanie, dovoz či iné zadovažovanie a jej rozširovanie (§ 371 Trestného zákona). Vo vzťahu k „jednoduchej“ pornografii je trestným len jej ponúkanie, prechovávanie alebo predávanie či sprístupňovanie, vystavovanie osobám mladším ako 18 rokov (§ 372 Trestného zákona). Výnimkou nie sú podľa generálnej prokuratúry ani priestupky či správne delikty.

6.4 Zákonodarca nevyhlásil podľa generálnej prokuratúry ochranu mravnosti ani v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, a to prostredníctvom ustanovení § 35 a § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody.

6.5 Nad rámec všetkých uvedených skutočností generálna prokuratúra poznamenáva, že je vo výlučnej kompetencii každého zákonodarcu zvoliť si taký model obmedzení práv odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody, ktorým zabezpečí bezpečnosť, poriadok a ochranu samotných odsúdených. Týka sa to aj ochrany mravnosti vo výkone trestu odňatia slobody, do obsahu ktorej slovenské väzenské orgány zahŕňajú aj zákaz držby pornografie. Tento prístup, ktorý podľa mienky generálnej prokuratúry zodpovedá historickému, náboženskému, sociálnemu vnímaniu mravnosti v Slovenskej republike ako morálnemu vedomiu národa, nie je vo svete ojedinelým. Napriek tomu, že v Českej republike nie je podľa generálnej prokuratúry zákonom o výkone trestu výslovne chránená mravnosť odsúdených [§ 28 ods. 3 písm. c) zákona č. 169/1999 Sb. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene niektorých súvisiacich zákonov], ochrana pred pornografiou sa premietla do ustanovení vnútorných poriadkov viacerých väzníc (generálna prokuratúra odkazuje napr. na čl. 16 ods. 3 Vnitřního řádu Vazební věznice Praha-Ruzyně) alebo do zákazu návštevám prinášať do väznice pornografiu (generálna prokuratúra uvádza ako príklad Věznice Stráž pod Ralskem alebo Věznice Nové Sedlo). Generálna prokuratúra dopĺňa, že taktiež v štáte Michigan v Spojených štátoch amerických odsúdený Kyle Richards sa žalobou na príslušnom najvyššom súde domáhal zrušenia zákazu pornografie vo väznici. Rozhodnutím Najvyššieho súdu Spojených štátov amerických z 30. júna 2014 bola jeho žaloba zamietnutá. Podľa generálnej prokuratúry zákaz prechovávania pornografie vo väzniciach platí aj v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody v ďalších štátoch Spojených štátov amerických. Na druhej strane považuje generálna prokuratúra za potrebné uviesť, že štát,

ktorý odsúhlasil prístup väzňov k pornografickému materiálu, vyvolal následnú negatívnu odozvu samotného personálu väzníc.

6.6 Majúc na zreteli už uvedené teoretické východiská, generálna prokuratúra zastáva názor, že napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry z 27. mája 2015 nebolo zasiahnuté do práv sťažovateľa. Elementárnym dôvodom je skutočnosť, že sťažovateľovi bol podľa § 52 ods. 1 a ods. 3 písm. a) zákona o výkone trestu odňatia slobody uložený najmiernejší možný disciplinárny trest, a to pokarhanie. Povaha tohto trestu podľa generálnej prokuratúry nenasvedčuje tomu, že by jeho uložením mohlo dôjsť k zásahu do akéhokoľvek práva sťažovateľa v takej intenzite, ktorá je potrebná pre vyslovenie porušenia práv sťažovateľa. Ako vyplýva z jedného z rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky (generálna prokuratúra odkazuje bližšie na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3688/14), *„do základných práv alebo svobod zaručených ústavným porádkom však kázeňský trest vo forme dŕtky podle § 46 odst. 3 písm. a) zákona o výkonu trestu odněti slobody z povahy věci zasáhnout prakticky nikdy nemůže, a ústavní stížnost směřující proti uložení tohto trestu tudíž nebude prakticky nikdy dosahovat ústavní úrovně...“*.

6.7 Podľa generálnej prokuratúry Ústavný súd Českej republiky aj v ďalších svojich rozhodnutiach poukazuje, že na disciplinárne konanie v ústave na výkon trestu odňatia slobody nie je možné vzťahovať porovnateľné nároky, aké má na mysli správne konanie alebo konanie pred súdom. V týchto disciplinárnych konaniach vystupuje významne požiadavka na pružnosť rozhodovania a snaha udržať poriadok a bezpečnosť vo väzniciach v primeranom čase (bližšie generálna prokuratúra odkazuje napr. na uznesenia Ústavného súdu Českej republiky III. ÚS 1480/15 a I. ÚS 2878/15). Naopak, k zásahu do rozhodovacej činnosti väzenskej služby by bola podľa generálnej prokuratúry nutná mimoriadna intenzita zásahu do ústavne zaručených práv alebo slobôd odsúdeného (bližšie generálna prokuratúra odkazuje na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky IV. ÚS 3177/15). Bolo by to podľa presvedčenia generálnej prokuratúry tak v prípade extrémnych excesov týkajúcich sa porušenia zákazu mučenia a podrobenia krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Podľa generálnej prokuratúry Ústavný súd Českej republiky sa zároveň domnieva, že takýto disciplinárny priestupok a uloženie takéhoto trestu (napomenutie/pokarhanie) rozhodne nespadá pod pojem „trestné obvinenie“, o ktorom by

musel rozhodovať orgán súdneho typu, ako to vyžaduje čl. 6 ods. 1 dohovoru. Generálna prokuratúra dôvodí, že disciplinárne priestupky väzňov a im ukladané tresty dosahujú nižšiu intenzitu než trestné sankcie a ich cieľom je zabezpečiť bežný poriadok a disciplínu v ústave. Jednou z ich hlavných funkcií je podľa generálnej prokuratúry motivácia k plneniu povinností ustanovených právnymi predpismi a vnútornými poriadkami osobami, ktoré už boli k obmedzeniu osobnej slobody právoplatne odsúdené riadnym súdom (bližšie generálna prokuratúra odkazuje na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 1785/08).

6.8 Podľa generálnej prokuratúry aj EŠLP je vo svojej judikatúre týkajúcej sa posudzovania intenzity tvrdených porušení dohovoru pri výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody veľmi zdržanlivý a všeobecne uznáva nutnosť obmedzenia práv a slobôd obvinených osôb vo väzbe či odsúdených osôb vo výkone trestu odňatia slobody (bližšie generálna prokuratúra odkazuje na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky III. ÚS 3333/09).

6.9 Zásah do práv sťažovateľa uložením disciplinárneho trestu by podľa záverov generálnej prokuratúry mohol mať vplyv na posúdenie splnenia podmienok na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody (§ 67 ods. 2 Trestného zákona). V tejto súvislosti však nemožno podľa generálnej prokuratúry ponechať bez povšimnutia tú skutočnosť, že sťažovateľ disponuje možnosťou požiadať ústav o zahľadanie svojho disciplinárneho postihu.

6.10 Z týchto dôvodov generálna prokuratúra navrhuje, aby bolo nálezom ústavného súdu vyslovené, že k porušeniu práv sťažovateľa postupom a napadnutým rozhodnutím ústavu a ani postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry nedošlo. Súčasne generálna prokuratúra oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní.

Replika sťažovateľa

7. Listom č. EO 67/2016 SB zo 14. februára 2017 doručeným ústavnému súdu 20. februára 2017 sa k vyjadreniam odporcov vyjadril replikou sťažovateľ.

7.1 Podľa sťažovateľa z vyjadrenia ÚVTOS Ilava je zrejmé, že v tejto inštitúcii dochádza k častému porušovaniu zákazu držania tlačoviny obsahujúcej pornografiu. Treba poukázať na skutočnosť, že v tomto smere je síce odsúdeným obmedzené ich základné ľudské právo, toto je však realizované neefektívnym spôsobom. Neefektivita realizácie obmedzenia základných ľudských práv a slobôd sa v tomto smere prejavuje podľa sťažovateľa tak, že odsúdení sa dostanú k tlačovinám s pornografickým materiálom, a to aj napriek všetkej snahe pracovníkov ústavu. Z vyjadrenia ÚVTOS Ilava podľa názoru sťažovateľa nevyplýva, že by na základe držby pornografických tlačovín dochádzalo k narušovaniu mravnosti u odsúdených. Preto je podľa sťažovateľa na zvážení, či trestanie odsúdených za držbu pornografických tlačovín sleduje účel obmedzenia ich ústavných práv a základných ľudských práv a slobôd, najmä ak sa prax v jednotlivých ústavoch na výkon trestu odňatia slobody a ústavov na výkon väzby diametrálne odlišuje a nie je konzistentná.

7.2 Sťažovateľ rozporuje taktiež tvrdenú skutočnosť, že existuje nebezpečenstvo, že by sa mohol pornografický časopis dostať do dispozície mladistvých. V prípade sťažovateľa, ktorý je zaradený do výkonu trestu odňatia slobody na úseku doživotných trestov, neexistuje žiadna reálna možnosť, aby prišiel do kontaktu s mladistvými, pretože na tomto úseku sa žiaden mladistvý nenachádza. Ak ústav pripúšťa možnosť odovzdania takejto tlačoviny „*koňovaním*“, je to podľa sťažovateľa výsledkom nedostatočného technického zabezpečenia objektu jednotlivých ciel, čo však neodôvodňuje všeobecný zákaz podľa § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody. Základné ľudské práva a slobody však nemôžu byť podľa sťažovateľa obmedzované len z dôvodu pohodlnosti zamestnancov ústavu alebo z dôvodu nedostatočného technického zabezpečenia proti samovoľnému šíreniu pornografických tlačovín.

7.3 Podľa sťažovateľa držbu pornografickej tlačoviny ako manifestáciu slobody vyjadrenia sexuálnej orientácie odsúdeného je potrebné vykladať v kontexte obdobných prípadov, najmä vo vzťahu k slobode vierovyznania. Odsúdení sú oprávnení vlastníť hmotné predmety, ktoré reprezentujú hodnoty ich vierovyznania alebo náboženstva, napríklad modlitebné koberčeky, jarmulky, krížiky, ružence a pod. V istom zmysle, najmä v súčasnej dobe, môže viac emócií a agresivity vzbudiť podľa sťažovateľa vlastníenie takýchto predmetov odsúdenými ako vlastníenie pornografického materiálu v tlačenej

podobe, ktorý zobrazuje prirodzený styk medzi opačnými pohlaviami. Sťažovateľ preto zastáva názor, že nerušená a nesankcionovaná držba pornografickej tlačoviny ako prejav slobody sexuálnej orientácie odsúdeného je legitímnym a oprávneným nárokom odsúdeného.

7.4 Podľa odkazu sťažovateľa generálna prokuratúra polemizuje o mravnosti ako o podmienke zákazu držby pornografickej tlačoviny podľa § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody. Sťažovateľ je toho názoru, že nie je možné ohroziť mravnosť samotného odsúdeného tým, že bude vlastniť pornografickú tlačovinu. Vo vzťahu k iným osobám, t. j. iným odsúdeným, je podľa sťažovateľa nutné uviesť, že aj v súčasnej dobe nie je pre nich problém zadovážiť si a vymieňať si takéto tlačoviny, a preto obmedzenie základného ľudského práva a slobody sťažovateľa je podľa jeho presvedčenia v jasnej disproporcii s reálnym následkom takéhoto obmedzenia, keďže nenapĺňa svoj účel.

7.5 V danom prípade možno podľa sťažovateľa pozorovať neprimeranú represiu a obmedzovanie základných ľudských práv a slobôd zo strany štátu, pričom existuje nesporne jednoduchšie riešenie, ktoré tak hrubo nepotláča jeho základné ľudské práva a slobody. Týmto riešením je netrestať sťažovateľa, ako ani iných odsúdených za držbu pornografickej tlačoviny, pretože jej držba nemôže ohroziť mravnosť medzi dospelými spoluodsúdenými, jej držba zníži riziko frustrácie vedúcej k homosexuálnemu styku, je spôsobilá znížiť mieru agresivity u jednotlivých odsúdených a v neposlednom rade aj jej držba zníži riziko prenosu pohlavných chorôb medzi ďalšími odsúdenými.

7.6 Podľa sťažovateľa pohľad na hodnotiace kritériá toho, čo je morálne, sa „*mení v čase a priestore, a to osobitne v období, pre ktoré je charakteristická d'alekosiahla evolúcia názorov na túto otázku. Vzhľadom na priame a stále kontakty s aktuálnymi trendmi vo svojich krajinách*“, majú štátne orgány v zásade výhodnejšie postavenie na to, aby vyslovili názor na presný obsah týchto požiadaviek, rešpektujúc práva iných a berúc do úvahy nevyhnutnosť obmedzení určených na ochranu osôb, ktoré by mohli byť predmetným konaním vážne dotknuté vo svojich pocitoch a presvedčení. Aj pojem „ohrozenie mravnosti“ je podľa sťažovateľa potrebné posudzovať v kontexte výkonu trestu odňatia slobody. Je zrejmé, že výkon trestu odňatia slobody musí zo svojej podstaty vychádzať

z určitého obmedzenia bežného spôsobu života za súčasného dodržiavania základných ľudských práv a slobôd. Uloženie disciplinárneho opatrenia je svojou povahou trest, ktorý je znásobený tým, že sťažovateľ nemá možnosť s ohľadom na obmedzenie slobody ako tento trest nevykonať, resp. sa proti výkonu legálnymi prostriedkami brániť. Ide podľa neho preto v podstate o ďalší nástroj trestania a je otázne, či vôbec takéto trestanie spadá do oblasti administratívneho trestania a nejde priamo o trestanie prostredníctvom nástrojov trestného práva, keďže ide o kompetencie dané zákonom o výkone trestu odňatia slobody.

7.7 Držba bežnej pornografie nie je podľa sťažovateľa trestná a zákon ju ani nepovažuje za ohrozenie mravnosti. Rovnako ani zákon o výkone trestu odňatia slobody nešpecifikuje pojem ohrozenie mravnosti. Posúdenie, či teda išlo o ohrozenie mravnosti, je dané na voľnú úvahu príslušného orgánu, ktorý je oprávnený konať v rámci zákonných možností. Ak držba bežnej pornografie nie je ohrozením mravnosti u osôb na slobode, nie je podľa presvedčenia sťažovateľa dôvod predpokladať, že by mohlo nastať ohrozenie mravnosti pri plnoletých psychicky spôsobilých osobách vo výkone trestu odňatia slobody, keďže týmto výkonom sa osoby nezbavujú základných ľudských práv a ani sa nestávajú citlivejšími na ohrozenie mravnosti ako osoby na slobode, práve naopak.

III.

Závery ústavného súdu

8. Predmetom sťažnosti je námietka sťažovateľa, že ÚVTOS Ilava a generálna prokuratúra nesprávne interpretovali ustanovenie § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody, dôsledkom čoho bol sťažovateľ nezákonne disciplinárne potrestaný a došlo tak k zásahu do jeho ústavných práv v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 3, čl. 8, čl. 9, čl. 10 dohovoru, a taktiež k porušeniu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru postupom a napadnutým rozhodnutím ÚVTOS Ilava, ako aj postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry, ktorá neposkytla ochranu jeho právam na základe ním podaného opakovaného podnetu na preskúmanie zákonnosti postupu a napadnutého rozhodnutia ÚVTOS Ilava.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 9 ods. 1 a 2 dohovoru každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania; toto právo zahŕňa slobodu zmeniť svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie, ako aj slobodu prejavovať svoje náboženské vyznanie alebo presvedčenie sám alebo spoločne s inými, či už verejne alebo súkromne, bohoslužbou, vyučovaním, vykonávaním náboženských úkonov a zachovávaním obradov. Sloboda prejavovať náboženské vyznanie a presvedčenie môže podliehať len obmedzeniam, ktoré sú ustanovené zákonmi a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme verejnej bezpečnosti, ochrany verejného poriadku, zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

10. Ústavný súd úvodom v rámci svojich záverov konštatuje, že sťažovateľ svojou sťažnosťou prispieva k ústavne relevantnej diskusii týkajúcej sa miery obmedzenia ľudských práv a slobôd osôb vo výkone trestu odňatia slobody o to viac, ak prichádza s netradičnou, tabuizovanou, až mierne kontroverznou témou pornografie a jej dostupnosti pre osoby vo výkone trestu odňatia slobody. Ústavný súd zároveň dodáva, že intenzita zásahu do ústavných práv sťažovateľa nie je vzhľadom na povahu sankcie, ktorá mu bola vo výkone trestu odňatia slobody uložená, závažná, avšak vzhľadom na ústavnoprávny rozmer a špecifickosť veci ústavný súd vec prijal na ďalšie konanie a materiálne vec posúdil.

10.1 Súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody a jeho výkon v ústave na výkon trestu odňatia slobody predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov štátu do základných práv a slobôd človeka, predovšetkým do osobnej slobody. Štát tak prostredníctvom orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov legitímne činí v zmysle ústavy (čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50) a príslušných zákonov na účely ochrany kvalifikovaných záujmov (napr. ochrana života, zdravia, slobody a ľudskej dôstojnosti, majetku, verejného poriadku, životného prostredia, kultúrneho dedičstva, bezpečnosti štátu a pod.) v prípadoch, kde záujem na ich ochrane (v prípade uloženia trestu odňatia slobody páchatelovi trestného činu ide o generálnu a individuálnu prevenciu, prevýchovu odsúdeného a ochranu pred opakovaným páchaním trestného činu) prevažuje nad osobným záujmom (osobnou slobodou) páchatelov trestných činov.

10.2 Je špecifikom nepodmienečného trestu odňatia slobody, že okrem zásahu do osobnej slobody má tento druh trestu a jeho výkon vplyv a zasahuje aj do iných ústavných práv a slobôd odsúdeného. Zo samej podstaty spôsobu výkonu trestu odňatia slobody (t. j. internáciou odsúdeného v ústave na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom je umiestnený v cele alebo izbe pod dohľadom príslušníkov zboru) vyplýva, že zároveň dochádza

predovšetkým k obmedzeniu práva odsúdeného na súkromie, resp. práva na súkromný a rodinný život (čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 ústavy), slobody pohybu a pobytu odsúdeného (čl. 23 ods. 1 ústavy), zhromažďovacieho práva odsúdeného (čl. 28 ods. 1 ústavy), práva na slobodnú voľbu povolania odsúdeného (čl. 35 ods. 1 ústavy).

10.3 Obmedzenie ďalších ústavných práv a slobôd odsúdeného (napr. zákonom alebo následne v aplikačnej praxi), ktoré nevyplývajú zo samej podstaty spôsobu výkonu trestu odňatia slobody (ako napr. ochrana osobnosti, právo vlastníť majetok, právo na informácie), možno dovoliť len za podmienok predpokladaných ústavou alebo dohovorom.

10.4 Zákonný zákaz prechovávať tlačoviny a predmety ohrozujúce mravnosť podľa § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody, kam podľa ÚVTOS Ilava a generálnej prokuratúry spadajú aj pornografické fotografie, obrázky a časopisy, indikuje potenciálny zásah (obmedzenie) do práva odsúdeného na súkromie a práva odsúdeného na informácie. Relevantnou otázkou však je, či pornografia, resp. právo držať pornografiu, spadá do rozsahu práva na súkromie (čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru) a práva na informácie (čl. 26 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru). V prípade kladnej odpovede nasledujú otázky, či pre takéto zákonné obmedzenie práva na súkromie a práva na informácie v podobe § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody existuje v ústave alebo dohovore „licencia“, či pod pojem „tlačovina ohrozujúca mravnosť“ spadá aj akýkoľvek druh pornografie a či právna úprava umožňuje (príp. prikazuje) orgánom aplikácie zákonného obmedzenia vyvažovať záujem na ochrane práva na súkromie a práva na informácie odsúdeného so záujmami, ktoré zákonná úprava obmedzením práva na súkromie a práva na informácie sleduje, a to vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu a osobu odsúdeného.

1. K namietanému porušeniu čl. 3 a čl. 9 dohovoru

11. Skôr ako ústavný súd odpovie na položené otázky z predchádzajúceho bodu, musí už na tomto mieste uviesť, že dosiaľ uvedené konklúzie dávajú jasne poznať, že v sťažovateľovom prípade nemohlo vzhľadom na skutkový stav dôjsť k porušeniu jeho

práva nebyť podrobený neľudskému zaobchádzaniu a trestaniu v zmysle čl. 3 dohovoru a ani práva na slobodu myslenia podľa čl. 9 dohovoru.

11.1 Čo sa týka výkladu čl. 3 dohovoru vo všeobecnosti, v zmysle judikatúry ESĽP „*zlé zaobchádzanie musí dosahovať minimálnu úroveň závažnosti, aby spadalo do rozsahu čl. 3 dohovoru. Posúdenie tohto minima je, z podstaty veci, relatívne; závisí na všetkých okolnostiach prípadu, ako je doba trvania zaobchádzania, jeho fyzické a psychické účinky a, v niektorých prípadoch, pohlaví, veku a zdravotnom stave obete atď.*“ (porov. Írsko v. Veľká Británia, č. 5310/71, rozsudok ESĽP z 18. 1. 1978, bod 162; Labita v. Taliansko, č. 26772/95, rozsudok Veľkej komory ESĽP zo 6. 4. 2000, bod 120; z novšej judikatúry porov. napr. Stanev v. Bulharsko, č. 36760/06, rozsudok Veľkej komory ESĽP zo 17. 1. 2012, bod 202). Zlé zaobchádzanie je zakázané bez ohľadu na predchádzajúce správanie sa obete (porov. už citovaný rozsudok ESĽP vo veci Írsko v. Veľká Británia, bod 163; El-Masri v. Macedónsko, č. 39630/09, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 13. 12. 2012, bod 195).

11.2 Neľudským zaobchádzaním sa v zmysle čl. 3 dohovoru rozumie zaobchádzanie, ktoré spôsobí buď priamo ublíženie na zdraví, alebo intenzívne fyzické a psychické utrpenie (porov. už citovaný rozsudok ESĽP vo veci Írsko v. Veľká Británia, bod 167; Gäfgen v. Nemecko, č. 22978/05, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 1. 6. 2010, body 89 a 93). Neľudským trestom podľa čl. 3 dohovoru je trest, ak miera utrpenia a poníženia prekročí nevyhnutnú mieru utrpenia a poníženia, ktorá je spojená s danou formou legitímne uloženého trestu (porov. Kudla v. Poľsko, č. 30210/92, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 26. 10. 2000, bod 92).

11.3 Odňatie tlačoviny s pornografickým obsahom odsúdenému vo výkone trestu odňatia slobody nespadá v zmysle už uvedeného výkladu pod ochranu čl. 3 dohovoru, keďže odňatie veci uvedeného charakteru sa ani len potenciálne nedotýka zdravia a zdravotného stavu odsúdeného alebo jeho fyzickej či psychickej integrity. Čo sa týka disciplinárneho trestu pokarhania, tento nemožno vzhľadom na jeho dopad na osobu odsúdeného hodnotiť ako trest, ktorý by spôsobil utrpenie, ktoré by bolo možné podradiť

pod neľudské zaobchádzanie alebo trestanie, a nemožno konštatovať takú intenzitu popísaného trestu, ktorá by bola spôsobilá založiť porušenie čl. 3 dohovoru.

11.4 K slobode myslenia podľa čl. 9 dohovoru a možnosti jej porušenia uložením disciplinárneho trestu pokarhania za prechovávanie tlačoviny s pornografickým obsahom vo výkone trestu odňatia slobody je potrebné predovšetkým uviesť, že sloboda myslenia podľa čl. 9 dohovoru predstavuje vnútornú oblasť názorovej autonómie (forum internum) jednotlivca (porov. *Blumberg v. Nemecko*, č. 14618/03, rozhodnutie ESLP o prijateľnosti z 18. 3. 2006). Článok 9 dohovoru však nezaručuje za každých okolností právo verejne vyjadrovať svoje vnútorné presvedčenie (porov. citované rozhodnutie ESLP vo veci *Blumberg v. Nemecko*). Článok 9 dohovoru chráni len takú manifestáciu vnútorného presvedčenia, ktorá je vyjadrením koherentného presvedčenia týkajúceho sa určitého fundamentálneho problému (porov. citované rozhodnutie ESLP vo veci *Blumberg v. Nemecko*).

11.5 V sťažovateľovej veci prechovávanie tlačoviny s pornografickým obsahom, hoc znázorňujúcim heterosexuálny styk, nemožno považovať za manifestáciu heterosexuálneho presvedčenia sťažovateľa a odňatie takejto tlačoviny a uloženie disciplinárneho trestu pokarhania v zmysle zákona nemožno považovať za skutočnosť, ktorá by bola spôsobilá založiť porušenie čl. 9 dohovoru, keďže popísané prechovávanie tlačoviny s pornografickým obsahom nespadá pod ochranu čl. 9 dohovoru v zmysle práva manifestovať svoje vnútorné presvedčenie. Ústavný súd zároveň dodáva, že sťažovateľovi nebolo napadnutým rozhodnutím a napadnutým oznámením zasiahnuté do jeho vnútornej oblasti názorovej autonómie a do jeho vnútorného presvedčenia, keďže motívom prijatia napadnutého rozhodnutia a napadnutého oznámenia nebolo sťažovateľovo heterosexuálne presvedčenie.

11.6 Ústavný súd, reflektujúc uvedené, nevyhovел sťažnosti v časti namietaného porušenia práva sťažovateľa nebyť podrobený neľudskému zaobchádzaniu a trestaniu v zmysle čl. 3 dohovoru a práva na slobodu myslenia podľa čl. 9 dohovoru postupom a napadnutým rozhodnutím ÚVTOS Ilava a postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry.

2. K namietanému porušeniu čl. 8 a čl. 10 dohovoru

12. V tomto momente logickej výstavby odôvodnenia uznesenia sa ústavný súd vracia k otázkam položeným v bode 10.4 tohto uznesenia.

12.1 SPADÁ PORNOGRAFIA DO ROZSAHU PRÁVA NA SÚKROMIE (ČL. 8 ODS. 1 DOHOVORU) A PRÁVA NA INFORMÁCIE (ČL. 10 ODS. 1 DOHOVORU)? Odpoveď je nutné začať výrokom „nie je pornografia ako pornografia“. Pornografiou vo všeobecnosti rozumieme zobrazenie (pod pojmom zobrazenie je nutné rozumieť sprístupnenie napr. obrazom, zvukom, písmom a pod.) súlož, iného spôsobu pohlavného styku alebo iného obdobného sexuálneho styku alebo zobrazenie obnažených pohlavných orgánov smerujúce k vyvolaniu sexuálneho uspokojenia inej osoby.

12.2 Ochranu čl. 8 dohovoru (resp. čl. 16 ods. 1 ústavy) alebo čl. 10 dohovoru (resp. čl. 26 ústavy) nepožíva detská pornografia, pornografia zobrazujúca neúctu k človeku alebo násilie, pornografia zobrazujúca sexuálny styk so zvierat'om alebo pornografia zobrazujúca sexuálne patologické praktiky. Uvedené typy pornografie, resp. ich výroba, prechovávanie, rozmnožovanie alebo distribúcia sú navyše trestnými činmi v zmysle § 368 až § 372 Trestného zákona.

12.3 Naopak, aj esteticky zvládnuté a kultúrne hodnotné literárne, umelecké či vedecké audiovizuálne dielo (napr. filmové dielo), fotografické dielo, slovesné dielo (napr. Guillaume Apollinaire „Les Onze Mille Verges ou les Amours d'un gospodar“; k tomu pozri Akdas v. Turecko, č. 41056/04 rozsudok EŠLP zo 16. 2. 2010), dielo výtvarného umenia (napr. maľba – Francisco de Goya „The Nude Maja“, Gustav Klimt „Frau bei der Selbstbefriedigung“, Pablo Picasso „Les Demoiselles d'Avignon“, Egon Schiele „Reclining nude“, Gustave Courbet „L'Origine du monde“ a pod.; prípadne socha – Auguste Rodin „Eternal Idol“) alebo architektonické dielo, ktoré zobrazuje ľudskému pokoleniu prirodzenú súlož dospelých osôb, prípadne iný spôsob pohlavného styku alebo iný obdobný sexuálny styk dospelých osôb, alebo zobrazuje nahé telo dospelého jedinca vrátane pohlavných orgánov, možno formálne hodnotiť ako pornografiu, pričom však výroba, zadovážovanie, rozširovanie, vystavovanie, verejné sprístupnenie či oboznamovanie sa

s obsahom a formou týchto diel bude požívať ochranu slobody prejavu a práva na informácie podľa čl. 10 dohovoru (resp. čl. 26 ústavy). Právo na informácie v sebe zahŕňa aj právo prijímať informácie, ktoré šokujú, sú kontroverzné, lascívne a pre určitú časť spoločnosti poburujúce alebo v rozpore s ich svetonázorom, pričom je zaručené právo prijímať tieto informácie aj v obrazovej, vizuálnej podobe. O práve na súkromie (čl. 8 dohovoru a čl. 16 ods. 1 ústavy) konkrétnych subjektov v súvislosti s týmito dielami (napr. autor diela, vlastník originálu diela alebo jej rozmnoženiny, držiteľ diela, vystavovateľ diela, príp. adresát diela a pod.) možno hovoriť v prípade, ak sú tieto diela spojené predovšetkým s intimitou týchto konkrétnych subjektov.

12.4 EXISTUJE PRE ZÁKONNÉ OBMEDZENIE PRÁVA NA SÚKROMIE A PRÁVA NA INFORMÁCIE V PODOBE § 40 PÍSM. I) ZÁKONA O VÝKONE TRESTU ODŇATIA SLOBODY ÚSTAVNÁ ALEBO DOHOVOROM PREDVÍDANÁ LICENCIA? Odpoveď nachádzame v druhých odsekoch čl. 8 a čl. 10 dohovoru.

12.5 Štátny orgán nemôže do výkonu práva na súkromie zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných (čl. 8 ods. 2 dohovoru). Výkon práva na informácie, pretože zahŕňa aj povinnosti, aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci (čl. 10 ods. 2 dohovoru).

12.6 Ustanovenie § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody upravuje zákaz prechovávať tlačoviny a predmety ohrozujúce mravnosť. Po prvé, ide o obmedzenie zákonom, čiže forma obmedzenia spĺňa požiadavky tak čl. 8 ods. 2 dohovoru, ako aj čl. 10 ods. 2 dohovoru. Po druhé, zákonné obmedzenie sleduje legitímny cieľ predísť ohrozeniu morálky v priestore výkonu trestu odňatia slobody (bez ohľadu na to, čo sa pod pojmom

„tlačovina a predmet ohrozujúce mravnosť“ myslí) a zároveň tým predísť ohrozeniu bezpečnosti, nepokojom a zločinnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody, ako aj zabezpečiť ochranu práv a slobôd odsúdených, a to vzhľadom na špecifickosť prostredia výkonu trestu odňatia slobody, osôb nachádzajúcich sa v tomto uzavretom prostredí (t. j. osoby odsúdené za trestnú činnosť) a cieľ, ktorý trest odňatia slobody sleduje (o. i. aj prevýchovu odsúdených).

12.7 SPADÁ POD POJEM „TLAČOVINA OHROZUJÚCA MRAVNOSŤ“ AKÝKOLIEK DRUH PORNOGRAFIE? Odpoveď na otázku bude primárne subjektívna vzhľadom na adresátov, ktorí sa s konkrétnym pornografickým obsahom (bez ohľadu na formu – tlačovina, audiovizuálne dielo, dielo výtvarného umenia a pod.) oboznamujú, avšak je potrebné sa pokúsiť o istú mieru generalizácie.

12.8 Každopádne možno zovšeobecniť, že detská pornografia, pornografia zobrazujúca neúctu k človeku alebo násilie, pornografia zobrazujúca sexuálny styk so zvierat'om alebo pornografia zobrazujúca sexuálne patologické praktiky je pornografiou, ktorá ohrozuje mravnosť (a to aj v širšom ponímaní ako morálne princípy vlastné civilizovanej spoločnosti) bez ohľadu na okolnosti a adresátov, ktorí sa s týmto druhom pornografie oboznamujú.

12.9 Pornografické literárne, umelecké či vedecké dielo v zmysle bodu 12.3 tohto uznesenia je taktiež spôsobilé ohroziť mravnosť, avšak nie vo všeobecnosti, ale s ohľadom najmä na konkrétnych adresátov, ktorí sa s týmto druhom pornografie oboznamujú, na prostredie, v ktorom dochádza k oboznamovaniu sa s týmto druhom pornografie, a na cieľ, ktorý sa oboznamovaním s týmto druhom pornografie sleduje. Inak povedané, možno hovoriť o prípadoch, kedy (i) bude napr. oboznamovanie sa, prechovávanie alebo šírenie aj tohto druhu pornografie obmedzené či vylúčené, keďže sa predpokladá ohrozenie mravnosti (napr. na účely ochrany mladistvých a pod.), ďalej prípadoch, kedy (ii) bude napr. oboznamovanie sa, prechovávanie alebo šírenie tohto druhu pornografie bez obmedzení a zásahov, keďže sa nepredpokladá možnosť ohrozenia mravnosti (napr. vystavenie diel výtvarného umenia v galériách alebo múzeách, vydávanie literárnych diel a pod.), a možno hovoriť o prípadoch, kedy (iii) bude síce napr. oboznamovanie sa, prechovávanie alebo

šírenie tohto druhu pornografie povolené (resp. zakázané), avšak vzhľadom na konkrétne okolnosti a konkrétne subjekty môže (musí) oprávnený subjekt v jednotlivých prípadoch napr. oboznamovanie sa, prechovávanie alebo šírenie tohto druhu pornografie obmedziť, či zakázať (resp. povoliť), aby vzhľadom na tieto konkrétne okolnosti a konkrétne subjekty nedošlo k ohrozeniu mravnosti (resp. aby sa nedôvodne neobmedzovalo právo na informácie). Treba zároveň doplniť, že uvedené tri skupiny nie sú taxatívnym výpočtom a vzhľadom na konkrétnu zákonnú reguláciu určitých spoločenských vzťahov môže právna úprava obsahovať prelínanie či vzájomné dopĺňanie sa týchto skupín.

12.10 UMOŽŇUJE (PRÍP. PRIKAZUJE) § 40 PÍSM. I) ZÁKONA O VÝKONE TRESTU ODŇATIA SLOBODY ORGÁNOM APLIKÁCIE ZÁKONNÉHO OBMEDZENIA VYVAŽOVAŤ ZÁUJEM NA OCHRANE PRÁVA NA SÚKROMIE A PRÁVA NA INFORMÁCIE ODSÚDENÉHO (POZRI BOD 12.3 TOHTO UZNESENIA) SO ZÁUJOMOM NA ZAISTENÍ MORÁLKY, BEZPEČNOSTI, PREDCHÁDZANIA NEPOKOJOM A ZLOČINNOSTI V ÚSTAVE NA VÝKON TRESTU ODŇATIA SLOBODY, OCHRANY PRÁV A SLOBÔD ODSÚDENÝCH VZHEADOM NA KONKRÉTNE OKOLNOSTI PRÍPADU A OSOBU ODSÚDENÉHO? Inak povedané, je možné (potrebné) skúmať vždy nevyhnutnosť zákazu prechovávania tlačoviny s pornografickým obsahom vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu a osobu odsúdeného?

12.11 Ako prvé je potrebné ustáliť, či vzhľadom na skutkový stav a osobu sťažovateľa mohlo dôjsť k zásahu do práva sťažovateľa na súkromie, keďže, ako ústavný súd v bode 12.3 konštatoval, o práve na súkromie (čl. 8 dohovoru a čl. 16 ods. 1 ústavy) konkrétnych subjektov v súvislosti s tam vymenovanými dielami možno hovoriť predovšetkým v prípade, ak sú tieto diela spojené s intimitou týchto konkrétnych subjektov. Sťažovateľ nepreukázal, že jemu odňatá tlačovina s pornografickým obsahom bola spojená s jeho intimitou. Sťažovateľ netvrdil, nepreukázal a nedoložil, že by jemu odňatá tlačovina s pornografickým obsahom zobrazovala jeho osobu, príp. osobu, s ktorou bol v intímnom vzťahu alebo zobrazovala intímnu situáciu, ktorá by bola spojená s jeho osobou alebo osobou jemu blízkou. Ústavný súd zároveň dopĺňa, že sťažovateľovi odňatá tlačovina nesúvisela ani so sťažovateľovým obydľím či rodinným životom. V tomto prípade nemožno dospieť k záveru, že odňatie tlačoviny s pornografickým obsahom a uloženie disciplinárneho trestu pokarhania by bolo čo i len schopné zasiahnuť do práva odsúdeného na súkromie.

12.12 Je nutné však konštatovať, že odňatím tlačoviny s pornografickým obsahom, ktorá spadá pod pornografické dielo v zmysle bodu 12.3 tohto uznesenia (t. j. v sťažovateľovej veci išlo o odňatie fotografického diela, ktoré zobrazovalo ľudskému pokoleniu prirodzenú súlož dospelých osôb) a uložením disciplinárneho trestu pokarhania došlo k obmedzeniu práva sťažovateľa na informácie, a to na podklade zákonného obmedzenia práva na informácie v podobe zákazu prechovávať tlačoviny a predmety ohrozujúce mravnosť. Ustanovenie § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody je pomerne všeobecné a výslovne neupravuje možnosť orgánov aplikácie tohto ustanovenia prihliadať na okolnosti prípadu a osobu odsúdeného. Uvedené nabáda prijať záver, že prechovávanie tlačoviny s pornografickým obsahom (bez ohľadu na to, o aký druh pornografie pôjde) odsúdeným v priestore ústavu na výkon trestu odňatia slobody samo osebe ohrozuje morálku, bezpečnosť, predchádzanie nepokojom a zločinnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody, ako aj ochranu práv a slobôd odsúdených, a je teda nevyhnutné, aby bolo vždy jej prechovávanie odsúdenému zakázané, a tým sa absolútne preferuje záujem na zaistení morálky, bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody, ochrany práv a slobôd odsúdených pred právom odsúdeného na informácie (tzn. pôjde o prvú alternatívu artikulovanú v bode 12.9).

12.13 Ústavný súd však nemôže takýto záver prijať bez jeho riadneho odôvodnenia. Podotázka, ktorú je v tejto súvislosti potrebné zodpovedať, je formulovaná nasledovne: JE AJ TLAČOVINA S PORNOGRAFICKÝM OBSAHOM, KTORÁ SPADÁ POD PORNOGRAFICKÉ DIELO V ZMYSLE BODU 12.3, SCHOPNÁ ZA KAŽDÝCH OKOLNOSTÍ OHROZIŤ MORÁLKU, BEZPEČNOSŤ, VYVOLAŤ NEPOKOJE A ZLOČINNOSŤ V ÚSTAVE NA VÝKON TRESTU ODŇATIA SLOBODY, AKO AJ OHROZIŤ PRÁVA A SLOBODY ODSÚDENÝCH, ALEBO JE VZHLADOM NA TENTO DRUH PORNOGRAFIE POTREBNÉ PRIHLIADAŤ NA KONKRÉTNE OKOLNOSTI PRÍPADU A OSOBU ODSÚDENÉHO A PRÍPADNE UPREDNOSTNIŤ V JEDNOTLIVÝCH PRÍPADOCH PRÁVO ODSÚDENÉHO NA INFORMÁCIE? Inak formulované, pôjde pri aplikácii § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody o tretiu alternatívu artikulovanú v bode 12.9?

12.14 Špecifikom prostredia ústavu na výkon trestu odňatia slobody je izolácia odsúdeného od osoby opačného pohlavia, v širšom ponímaní izolácia od vonkajšej

spoločnosti tvorenej určitým množstvom ľudí navzájom prevažne neznámych, ktorí medzi sebou nadväzujú povrchnejšie či významnejšie kontakty a vzťahy, je ďalej odopretie sexuálneho styku a možnosti prežívať intímne chvíle s ďalšou osobou, ako aj uzavretosť až asketickosť prostredia. Človek je však bytosť, ktorú definuje aj sexualita a prirodzené pudy vedúce k rozmnožovaniu a zachovaniu ľudského druhu (porov. Freud S. Za princípom slasti. Bratislava: Kalligram, 2005). Pornografia vo všeobecnosti môže pre odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody slúžiť jednak ako stimulant k autoerotike, avšak v kombinácii s už popísanými špecifikami prostredia ústavu na výkon trestu odňatia slobody a ľuďom prirodzenými pudmi môže podnecovať k sexuálnym alebo násilným deliktom páchaným napr. na spoluväzňoch.

12.15 Či v skupine odsúdených nachádzajúcich sa v konkrétnom ústave na výkon trestu odňatia slobody prístup k pornografii slúži majoritne ako stimulant k autoerotike alebo naopak, je príčinou poklesu morálky, páchania deliktov v ústave na výkon trestu odňatia slobody, je otázkou vyžadujúcou expertné posúdenie a ústavný súd nie je povolaný vyriešiť túto otázku pri rozhodovaní o individuálnej sťažnosti sťažovateľa. V tomto smere je potrebné dôverovať racionálnemu zákonodarcovi, že pri úprave zákazu prechovávať tlačoviny ohrozujúce mravnosť vychádzal z expertných poznatkov o prevažujúcom negatívnom vplyve prístupu odsúdených k pornografii. Áno, ústavný súd si je vedomý, že medzi odsúdenými bude štatisticky skupina odsúdených, pre ktorých pornografia a jej prechovávanie nebude stimulom k páchaniu deliktov. Avšak preukázať, že takáto skupina zásadne prevažuje v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, je vec výskumu a pozorovania, ktorými sa môže zaoberať napr. príslušné ministerstvo a následne zákonodarca. Správa ústavu na výkon trestu odňatia slobody nemá možnosti, ako posudzovať túto otázku pri jednotlivých odsúdených, nemôže skúmať jednotlivito napr. psychický stav každého odsúdeného a vyhodnocovať okolnosti pre povolenie konkrétnemu odsúdenému prechovávať tlačoviny s pornografickým obsahom a predvídať možný vplyv pornografie na mravnosť a správanie konkrétneho odsúdeného. Ústavný súd preto pri platnej a účinnej formulácii § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody nemôže správe ústavu na výkon trestu odňatia slobody prostredníctvom judikatúry prikázať, aby plošný zákaz prechovávať tlačoviny ohrozujúce mravnosť podľa § 40 písm. i) zákona

o výkone trestu odňatia slobody vykladala v zmysle vyvažovania záujmov, ktoré sa zákazom chránia na jednej strane a právom odsúdeného na informácie na strane druhej. Preto je v rámci interpretácie a aplikácie zákonnej úpravy § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody z ústavného hľadiska udržateľné absolútne preferovanie záujmu na ochrane morálky, bezpečnosti, predchádzaní nepokojom a zločinnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody, ako aj ochrany práv a slobôd odsúdených oproti právu na informácie odsúdených v podobe prístupu k tlačovine s pornografickým obsahom, t. j. túto zákonnú úpravu je potrebné aplikovať bez vyvažovania a ohľadu na konkrétneho odsúdeného a treba ju považovať (kým sa nepreukáže napr. v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy opak) za nevyhnutný prostriedok ochrany morálky, bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody, ako aj ochrany práv a slobôd odsúdených.

12.16 Vzhľadom na odpovede komunikované naprieč celým bodom 12 tohto nálezu ústavný súd nevyhovел sťažnosti v časti namietaného porušenia čl. 8 a čl. 10 dohovoru postupom a napadnutým rozhodnutím ÚVTOS Ilava a postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry.

3. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy

13. Na základe uvedeného tak nemožno dospieť ani k záveru o porušení práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže ÚVTOS Ilava, ako aj generálna prokuratúra postupovali striktne v zmysle príslušných zákonov a v zmysle už ustálených záverov neporušili hmotné ústavné práva sťažovateľa.

13.1 Po formálnej stránke bol postup týchto orgánov súladný so zákonom predpísaným postupom jednak pri rozhodovaní o uložení disciplinárneho trestu odsúdenému (t. j. v súlade so zákonom o výkone trestu odňatia slobody), ale aj pri vybavovaní opakovaného podnetu (t. j. v súlade so zákonom o prokuratúre).

13.2 K materiálnej stránke postupu ÚVTOS Ilava pri vydávaní napadnutého rozhodnutia a práva na inú právnu ochranu ústavný súd uvádza, že ÚVTOS Ilava pri rozhodovaní o právach a právom chránených záujmoch sťažovateľa neporušil

sťažovateľove ústavné práva a nerozhodol arbitrárne, zjavne nelogicky, či v rozpore so zákonom alebo ústavou. Taktiež odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nemožno hodnotiť (vzhľadom aj na už uvedené závery ústavného súdu k hmotným ústavným právam sťažovateľa) ako nepresvedčivé vzhľadom na ustálený skutkový stav alebo nepodložené konkrétnymi dôkazmi. K napadnutému oznámeniu generálnej prokuratúry ústavný súd pripomína právny názor, že právu dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť, avšak súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je aj právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu (podaniu) aj vyhovel v súlade s jej predstavami (porov. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06). V postupe a záveroch generálnej prokuratúry ústavný súd nenašiel nič, čo by nasvedčovalo porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy.

13.3 Ústavný súd tak nevyhovel sťažnosti ani v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a napadnutým rozhodnutím ÚVTOS Ilava a postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry.

4. K namietanému porušeniu čl. 14 dohovoru

14. Sťažovateľ namietal taktiež porušenie zákazu diskriminácie upraveného čl. 14 dohovoru.

14.1 Ustanovenie čl. 14 dohovoru možno označiť za ustanovenie v rámci úpravy ľudských práv a základných slobôd v zmysle dohovoru, ktoré má charakter ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní dohovoru. Toto ustanovenie dohovoru je implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy (porov. mutatis mutandis napr. I. ÚS 26/2010, I. ÚS 686/2013, II. ÚS 550/2013, IV. ÚS 214/2011).

14.2 Ustanovenie čl. 14 dohovoru však nemá charakter základného práva a slobody, resp. ľudského práva a základnej slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom. Jeho aplikácia sa v individuálnych sťažnostiach viaže na

porušenie individuálne určeného ústavného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 14 dohovoru bez vzťahu ku konkrétnemu ústavnému právu alebo slobode sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (porov. mutatis mutandis I. ÚS 34/96, II. ÚS 85/01, II. ÚS 167/04, z novšej judikatúry I. ÚS 509/2012, III. ÚS 87/2011, IV. ÚS 281/2012).

14.3 Pretože ústavný súd nevyslovil porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne podľa čl. 3, čl. 8, čl. 9 a čl. 10 dohovoru postupom a napadnutým rozhodnutím ÚVTOS Ilava a postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry, neprichádzalo do úvahy vyslovenie porušenia čl. 14 dohovoru, a preto nevyhovelo sťažnosti ani v tejto časti.

14.4 Nad rámec ústavný súd uvádza, že klasický prístup k diskriminácii je založený na komponentoch akcesority (porov. PL. ÚS 14/98, PL. ÚS 4/97, PL. ÚS 18/97, PL. ÚS 4/00, PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 10/02, PL. ÚS 15/03, PL. ÚS 38/04) a kvalifikovaného kritéria – zakázaného dôvodu (porov. PL. ÚS 8/04), a teda pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie. V európskej konštitucionalistike sa občas ustupuje z týchto pozícií a súdy ústavného typu preskúmajú aj skutočnosť, či nedošlo k porušeniu rovnosti bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo či nedošlo k porušeniu rovnosti na základe iného než kvalifikovaného kritéria. Súdy tak vlastne skúmajú napadnuté rozhodnutia a postupy v kontexte rýdzeho princípu rovnosti. Napadnuté rozhodnutie ÚVTOS Ilava a napadnuté oznámenie generálnej prokuratúry by však prešli aj takýmto intenzívnym testom rovnosti, pretože zákonné obmedzenie prechovávať tlačoviny a predmety ohrozujúce mravnosť podľa § 40 písm. i) zákona o výkone trestu odňatia slobody sa vzťahujú na každého odsúdeného bez rozdielu a ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie odsúdeného a ústavný súd nemal za preukázané, že by správa ÚVTOS Ilava alebo generálna prokuratúra pristupovali v sťažovateľovej veci k sťažovateľovi rozdielne z dôvodu jeho pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, náboženstva, politického alebo iného

zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, rodu alebo iného postavenia, oproti iným odsúdeným.

IV.

Trovy právneho zastúpenia

15. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 553 ods. 2 a 3 Trestného poriadku o tarifnej odmene a náhrade hotových výdavkov ustanoveného právneho zástupcu advokáta JUDr. Ing. Martina Cimráka, LL.M (ďalej len „právny zástupca“), v súvislosti s jeho právnym zastupovaním sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom (bod 2 výroku).

15.1 Ústavný súd pri priznaní tarifnej odmene a náhrady hotových výdavkov vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 16 a § 17 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

15.2 Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi tarifnú odmenu a náhradu hotových výdavkov za dva úkony právnej služby v roku 2016 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a doplnenie sťažnosti) a za 1 úkon právnej služby v roku 2017 (zaslanie repliky). Ústavný súd taktiež priznal právnemu zástupcovi uplatnenú úhradu cestovných výdavkov a náhradu za stratu času.

15.3 Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku roka 2015 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky 858 eur (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 143 eur a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 8,58 eur). Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku roka 2016 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky 884 eur (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 147,33 eur a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 8,84 eur).

15.4 Ústavný súd priznal právnenému zástupcovi tarifnú odmenu a náhradu hotových výdavkov za dva úkony právnej služby v roku 2016 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky v sume 286 eur (2 x 143 eur) a 2 x režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 17,16 eur (2 x 8,58 eur). Ústavný súd priznal právnenému zástupcovi tarifnú odmenu a náhradu hotových výdavkov za jeden úkon právnej služby v roku 2016 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky v sume 147,33 eur a 1 x režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 8,84 eur. Podľa zoznamu daňových subjektov registrovaných pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) Finančnej správy Slovenskej republiky je Advokátska kancelária JUDr. Cimrák, s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, v rámci ktorej pôsobí právny zástupca, subjektom registrovaným pre DPH (IČ DPH [REDACTED]). Tarifná odmena a náhrada hotových výdavkov v zmysle už vypočítaného činí 551,20 eur (459,33 eur + 20 % DPH).

15.5 V rámci náhrady hotových výdavkov je potrebné zohľadniť aj právnym zástupcom uplatnenú a riadne vypočítanú a uplatnenú úhradu cestovných výdavkov (36,90 eur) a aj náhradu za stratu času (51,48 eur) v sume 88,38 eur.

15.6 Ústavný súd priznal právnenému zástupcovi tarifnú odmenu a náhradu hotových výdavkov spolu v sume 639,58 eur.

16. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2017